

De Stand van de Advocatuur en het Notariaat

2019

56 Nederlandse advocatuur 2019

- 58 Snelste groeiers 2015-2019
- 59 Vrouwelijke advocaten
- 60 Vrouwelijke partners
- 61 Advocaat-stagiairs
- 62 Bruto salarissen
- 63 Leverage

64 Nederlands notariaat 2019

66 Cumulatief 2019

Nederlandse advocatuur 2019

De Brauw Blackstone Westbroek is wederom het grootste advocatenkantoor van Nederland.

4.405

In totaal werken bij de Top 50 van kantoren 4.405 advocaten. Vorig jaar waren dat er 4.323, een groei van 82 oftewel 1,8%.

- 4.4%

Vorig jaar was nog sprake van een afname van 4,4% van de werkgelegenheid bij de Top 50. Over een periode van vijf jaar is de werkgelegenheid bij de Top 50 stabiel.

50

Bij De Brauw werken circa 50 advocaten die niet in Nederland zijn beëdigd, bovenop de 290 Nederlandse advocaten.

De Brauw Blackstone Westbroek heeft 290 in Nederland beëdigde advocaten aan het werk. Dat zijn er tien minder dan vorig jaar, toen het kantoor precies 300 advocaten telde. **De nummer 2, NautaDutilh**, sluipt net als vorig jaar dichterbij: nu heeft dat kantoor 277 advocaten in dienst, tegen 275 vorig jaar. Het verschil tussen de koplopers bedraagt dertien advocaten.

Loyens & Loeff bezet de derde plaats in de Top 50 met 259 advocaten, en Houthoff plaats vier met 238. De nummers vijf en zes hebben stuivertje gewisseld: AKD klimt met 200 advocaten naar plaats vijf, Stibbe zakt met 179 advocaten naar positie zes. AKD is al langer aan het groeien: ten opzichte van vijf jaar geleden is het kantoor – gemeten naar het aantal advocaten – 15,6% gegroeid.

Allen & Overy (164), Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn (139), Van Doorne (138) en Clifford Chance completeren de Top 10. Qua omvang is de Top 10 vrijwel gelijk gebleven aan die van vorig jaar: nu werken er 2.021 advocaten, vorig jaar waren dat er 2.016. Afgezet tegen 2015 is het verschil groter: toen werkten er 1.898 advocaten bij de Top 10, hetgeen ten opzichte van dat jaar een groei van 6,4% betekent.

Wat lager in de Top 50 is een aantal kantoren qua positie behoorlijk **gestegen**, met drie plaatsen of meer. Dat geldt voor Van Benthem & Keulen, Bird & Bird, Ploum en Cleerdin & Hamer. Tot **de dalers** behoren Boels Zanders, De Haan, Freshfields Bruckhaus Deringer, Holla, KienhuisHoving en Linklaters. Nieuwkomers in de lijst zijn fusiekantoor La Gro Geelkerken, Hekkelman en Florent. Kantoren die dit jaar uit de Top 50 zijn gevallen zijn Dommerholt, Ekelmans & Meijer en Teekens-Karstens.

Er werd het afgelopen jaar weer druk getransfereerd: de rubriek Nieuwe Uitdaging op Advocatie puild regelmatig uit. Er was in 2018 echter maar **één echte 'teamtransfer'**: vijf advocaten – onder wie twee partners – van Clifford Chance stapten per 1 maart 2018 over naar Jones Day Amsterdam om daar de nieuwe Beleggingsfondsen en Vermogensbeheer praktijk te starten. De overstap van het team heeft overigens geen positieve invloed gehad op de positie van Jones Day op de ranglijst: het kantoor zakt van positie 37 naar 49. Absoluut gezien daalde het aantal advocaten bij Jones Day van 40 vorig jaar naar 36 nu.

Top 50 Nederlandse advocatuur 2019

POSITIE		AANTAL	Advocaten per kantoor		AANTAL		
2019	2018		2019	2018	2019	2018	
1	(1)	■	De Brauw Blackstone Westbroek	290	300		
2	(2)	■	NautaDutilh	277	275		
3	(3)	■	Loyens & Loeff	259	249		
4	(4)	■	Houthoff	238	224		
5	(6)	▲	AKD	200	181		
6	(5)	▼	Stibbe	179	202		
7	(7)	■	Allen & Overy	164	170		
8	(8)	■	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	139	146		
9	(8)	▼	Van Doorne	138	146		
10	(10)	■	Clifford Chance	137	123		
11	(12)	▲	HVG Law	121	108		
12	(11)	▼	CMS	115	115		
13	(13)	■	DLA Piper	106	97		
14	(15)	▲	Kennedy Van der Laan	103	91		
15	(13)	▼	Dirkzwager	98	97		
16	(16)	■	Nysingh	86	86		
17	(19)	▲	Lexence	79	73		
18	(17)	▼	Baker McKenzie	72	78		
	(21)	▲	SRK Rechtsbijstand	72	68		
	(21)	▲	Van Diepen Van der Kroef	72	68		
	(23)	▲	Van Benthem & Keulen	72	66		
22	(18)	▼	Boels Zanders	71	76		
	(28)	▲	Bird & Bird	71	57		
24	(25)	▲	Simmons & Simmons	67	63		
25	(27)	▲	Dentons Boekel	65	61		
26	(20)	▼	De Haan	59	70		
	(25)	▼	BarentsKrans	59	63		
28	(24)	▼	Freshfields Bruckhaus Deringer	56	65		
29	(30)	▲	Trip	52	51		
	(37)	▲	Ploum	52	40		
31	(32)	▲	Hogan Lovells	48	48		
	(-)	▲	La Gro Geelkerken	48	-		
33	(29)	▼	Holla	47	54		
34	(31)	▼	Kneppelhout & Korthals	46	49		
	(33)	▼	Taylor Wessing	46	45		
	(41)	▲	Cleerdin & Hamer Advocaten	46	39		
37	(36)	▼	BANNING	45	41		
38	(37)	▼	DVDW	44	40		
39	(34)	▼	KienhuisHoving	43	44		
40	(35)	▼	Linklaters	42	43		
	(41)	▲	Norton Rose Fulbright	42	39		
	(45)	▲	Stek	42	37		
43	(43)	■	Rutgers & Posch	40	38		
	(-)	▲	Hekkelman	40	32		
45	(37)	▼	Van Iersel Luchtman	38	40		
	(45)	▲	Damsté	38	37		
	(47)	▲	Wijn & Stael	38	36		
	(49)	▲	Ten Holter Noordam	37	35		
49	(37)	▼	Jones Day	36	40		
50	(-)	▲	Florent	35	-		

Snelste groeiers

Vorig jaar noteerde **Ploum** – voorheen Ploum Lodder Princen – onder meer door het vertrek van een aantal naamgevers van het kantoor nog een daling van 16,7%. Dit jaar heeft het kantoor de weg omhoog weer gevonden: het kantoor ging van 40 naar 52 advocaten, oftewel een groei van liefst 30%.

Snelste groeiers 2015-2019

Gemeten over een periode van vijf jaar laat een aantal kantoren een flinke groei zien. Snelste groeier is Kennedy Van der Laan: het kantoor groeide van 81 advocaten in 2015 naar 103 advocaten nu. **De Gouden Zandloper snelste groeier 2015-2019** gaat daarom naar Kennedy Van der Laan. Een aantal jaar achter elkaar was SRK Rechtsbijstand de snelste groeier, maar we hebben besloten deze organisatie dit jaar buiten beschouwing te laten. Eind 2018 werd bekendgemaakt dat eigenaar Nationale Nederlanden stopt met SRK Rechtsbijstand. In januari 2019 werd aangekondigd dat SRK als gevolg daarvan in sterk afgeslankte vorm verder zal gaan, en zich zal gaan richten op de markt van niet-verzekerden.

Kennedy Van der Laan groeide van 81 advocaten in 2015 naar 103 advocaten nu – 27,1%

Van Benthem & Keulen groeide van 58 naar 72 advocaten – 24,1%

Bird & Bird groeide van 58 naar 71 advocaten – 22,4%

HVG Law groeide van 102 naar 121 advocaten – 18,6%

AKD groeide van 173 naar 200 advocaten – 15,6%

NautaDutilh groeide van 243 naar 277 advocaten – 13,9%

Top 50 Snelste groeiers 2018-2019

POSITIE		TOTAAL	GROEI 2019			
2019	2018	Aantal advocaten per kantoor	2019	2018	in %	
1	(56)	Ploum	52	40	30,0	
2	(49)	Hekkelman	40	32	25,0	
3	(54)	Bird & Bird	71	57	24,6	
4	(26)	Cleerdin & Hamer Advocaten	46	39	17,9	
5	(17)	Kennedy Van der Laan	103	91	13,2	
6	(43)	HVG Law	121	108	12,0	
7	(53)	Clifford Chance	137	123	11,4	
8	(20)	AKD	200	181	10,5	
9	(39)	DVDW	44	40	10,0	
10	(58)	BANNING	45	41	9,8	
11	(51)	DLA Piper	106	97	9,3	
12	(48)	Van Benthem & Keulen	72	66	9,1	
13	(3)	Lexence	79	73	8,2	
14	(8)	Norton Rose Fulbright	42	39	7,7	
15	(4)	Dentons Boekel	65	61	6,6	
16	(34)	Simmons & Simmons	67	63	6,3	
	(44)	Houthoff	238	224	6,3	
18	(33)	SRK Rechtsbijstand	72	68	5,9	
	(50)	Van Diepen Van der Kroef	72	68	5,9	
20	(42)	Ten Holter Noordam	37	35	5,7	
21	(35)	Wijn & Stael	38	36	5,6	
22	(11)	Rutgers & Posch	40	38	5,3	
23	(36)	Loyens & Loeff	259	249	4,0	
24	(15)	Damsté	38	37	2,7	
25	(10)	Taylor Wessing	46	45	2,2	
26	(14)	Trip	52	51	2,0	
27	(19)	Dirkzwager	98	97	1,0	
28	(18)	NautaDutilh	277	275	0,7	
29	(32)	CMS	115	115	0,0	
	(5)	Hogan Lovells	48	48	0,0	
	(13)	Nysingh	86	86	0,0	
	(30)	Stek	37	37	0,0	
33	(-)	Florent	35	nb	0,0	
34	(-)	LXA	33	nb	0,0	
35	(16)	KienhuisHoving	43	44	-2,3	
	(12)	Linklaters	42	43	-2,3	
37	(38)	De Brauw Blackstone Westbroek	290	300	-3,3	
38	(23)	Allen & Overy	164	170	-3,5	
39	(21)	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	139	146	-4,8	
40	(2)	Van Iersel Luchtman	38	40	-5,0	
41	(22)	Van Doorne	138	146	-5,5	
42	(55)	Kneppelhout & Korthals	46	49	-6,1	
43	(1)	BarentsKrans	59	63	-6,3	
44	(6)	Boels Zanders	71	76	-6,6	
45	(41)	Baker McKenzie	72	78	-7,7	
46	(40)	Jones Day	36	40	-10,0	
47	(9)	Stibbe	179	202	-11,4	
48	(46)	Holla	47	54	-13,0	
49	(52)	Freshfields Bruckhaus Deringer	56	65	-13,8	
50	(37)	De Haan	59	70	-15,7	

Vrouwelijke advocaten

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn staat net als in vorige jaren op de eerste plaats als het gaat om de verhouding mannelijke en vrouwelijke advocaten.

Dat gezegd hebbende, is het aantal vrouwelijke advocaten bij het kantoor van de landsadvocaat procentueel wel iets gedaald: dit jaar is **47,5%** van de advocaten vrouw, tegenover **49,3%** vorig jaar. In 2017 werkten er nog meer vrouwelijke dan mannelijke advocaten bij het kantoor: **51,4%** van de advocaten was toen vrouw. NautaDutilh en Houthoff volgen

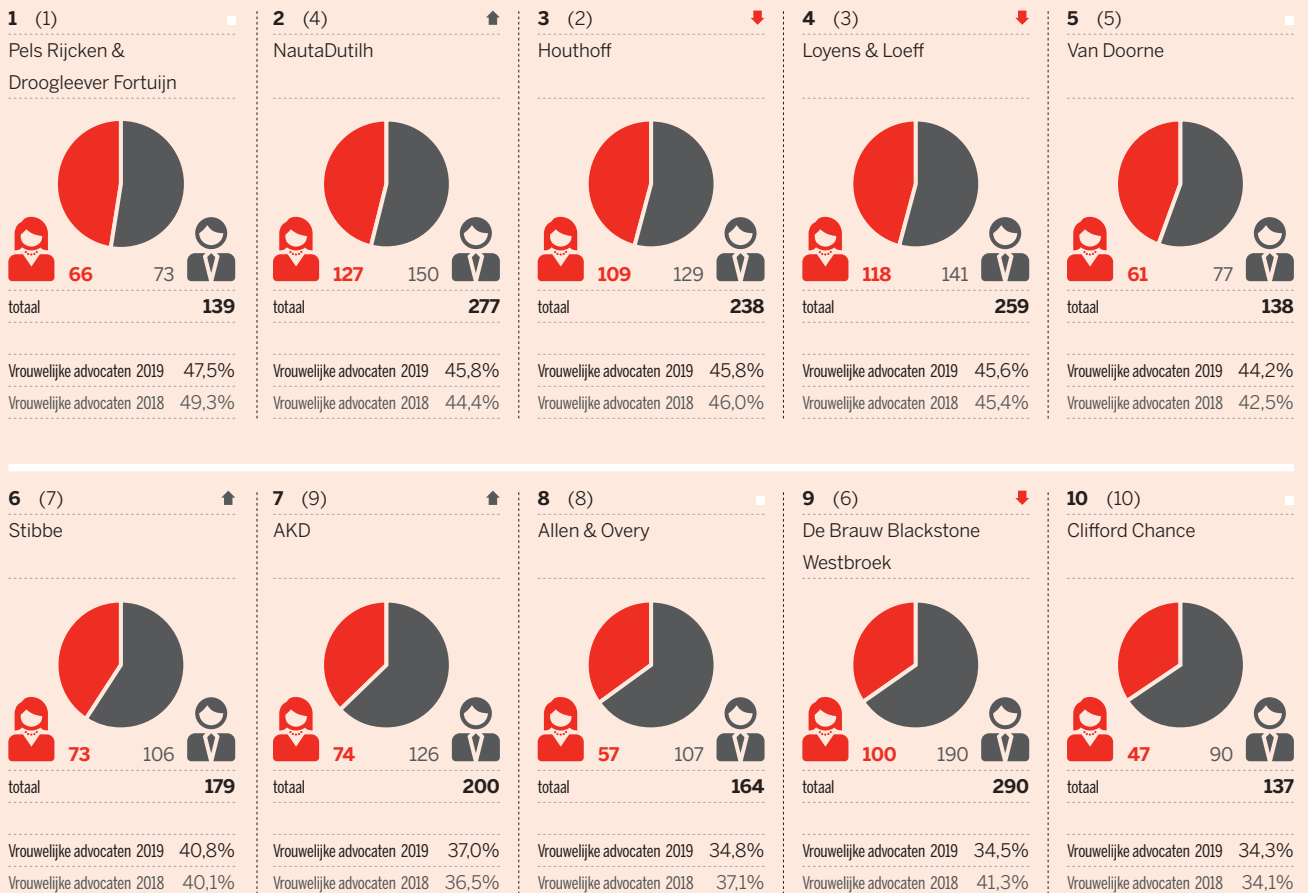
op de voet met 45,8% vrouwelijke advocaten. Loyens & Loeff en Van Doorne zitten beide ook in de buurt van dat percentage. Allen & Overy, Clifford Chance en De Brauw Blackstone Westbroek bungelen onderaan met elk ruim 34% vrouwelijke advocaten.

41,2%

Over het geheel genomen is 41,2% van de advocaten bij de Top 10 van kantoren vrouw. Dat is een lichte daling ten opzichte van vorig jaar: toen was 42,1% van de advocaten in de Top 10 vrouw. Bij de Top 10 van kantoren werken 832 vrouwelijke en 1189 mannelijke advocaten.

Top 10 Vrouwelijke advocaten 2019

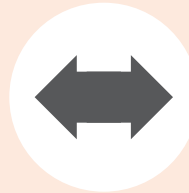

Vrouwelijke partners

Ook voor wat betreft het aantal vrouwelijke partners is Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn sinds jaar en dag lijststaandevoerder: 34,4% van de partners is vrouw.

In absolute aantallen telt Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn elf vrouwelijke partners en 21 mannelijke. Op enige afstand volgen Van Doorne (28,6% van de partners is vrouw) en Allen & Overy (27,6%). Allen & Overy scoort met het aantal vrouwelijke partners op de ranglijst wat beter dan op het lijstje van vrouwelijke advocaten. Onderaan – en velen zullen

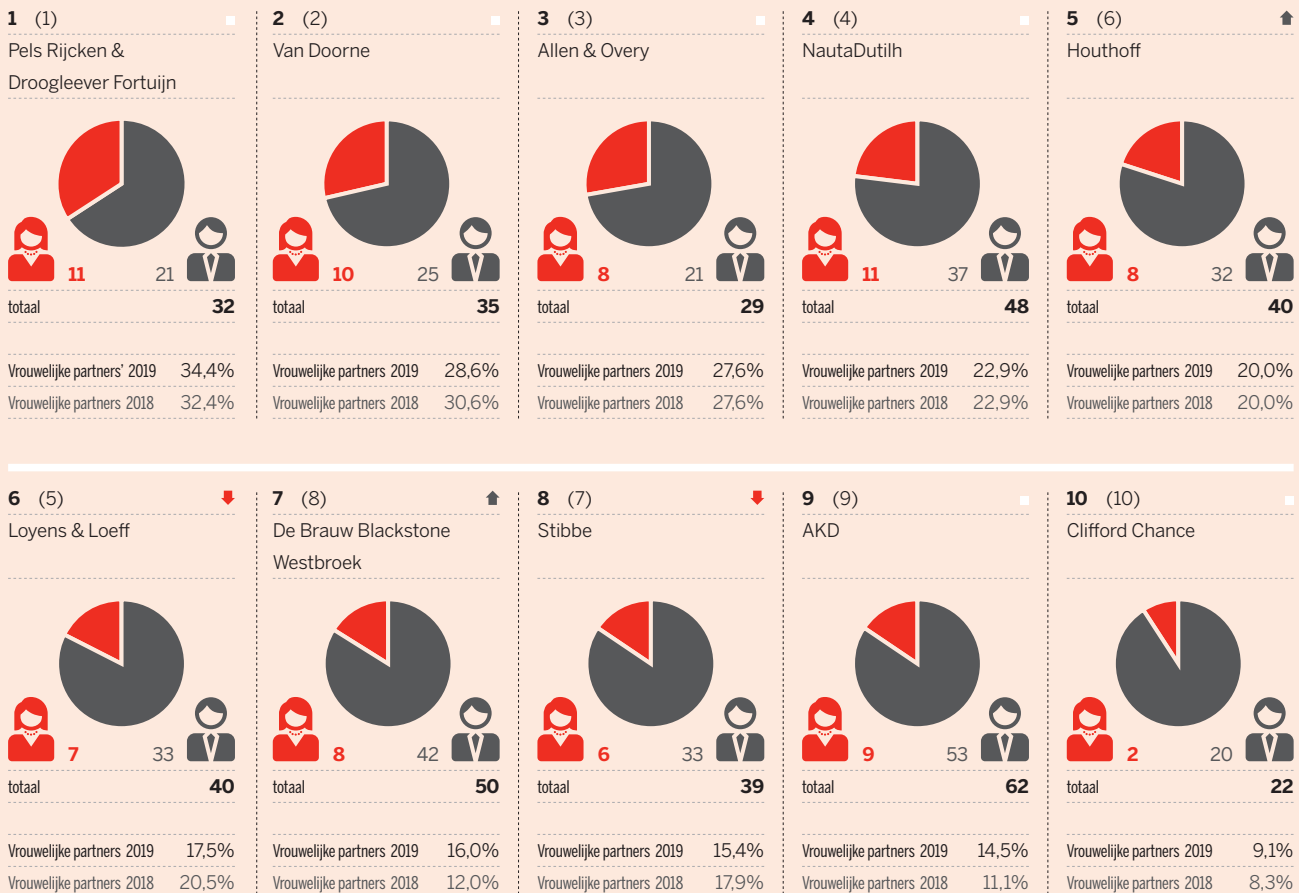
zeggen ondermaats: Clifford Chance heeft twee vrouwelijke partners en 22 mannelijke, oftewel: 9,1% van de partners is vrouw. AKD, Stibbe, De Brauw Blackstone Westbroek en Loyens & Loeff doen het met percentages tussen 14,5% en 17,5% net wat beter.

80

Er zit – als het gaat om de verhouding mannelijke-vrouwelijke partners – amper schot in de zaak: het aantal vrouwelijke partners bij de Top 10 steeg van 78 vorig jaar naar 80 dit jaar. Het aantal mannelijke partners steeg van naar 315 naar 317.

Top 10 Vrouwelijke partners 2019

Advocaat-stagiairs

Sinds jaar en dag staat De Brauw Blackstone Westbroek op de eerste plaats als het gaat om het aantal advocaat-stagiairs: dit jaar heeft het kantoor er 106 in dienst.

Er is wel sprake van een vrij **stevige daling** ten opzichte van vorig jaar, toen er 121 advocaat-stagiairs rondliepen. De daling van de stagiairs bij De Brauw is in lijn met de daling van het aantal Nederlandse advocaten.

NautaDutilh staat net als vorig jaar op plaats 2 met 96 advocaat-stagiairs, een daling van één. Houthoff en Loyens & Loeff zijn van positie gewisseld: Houthoff bezet positie 3 met 87 stagiairs. Dat zijn er dertien meer dan vorig jaar. Loyens & Loeff heeft 72 stagiairs, zestien minder dan vorig jaar.

In het middenveld valt de opkomst van Dentons Boekel en Ploum op: bij Dentons verdubbelde het aantal stagiairs van negen naar achttien, en bij Ploum van zeven naar veertien. Dalers zijn BarentsKrans (van negentien naar veertien) en Van Benthem & Keulen (van zestien naar twaalf).

Top 50 Advocaat-stagiairs 2019

POSITIE		TOTAAL	TOTAAL			
2019	2018	Aantal stagiaires per kantoor	2019	2018		
			advocaten	in %		
1	(1)	De Brauw Blackstone Westbroek	106	121	290	36,6
2	(2)	NautaDutilh	95	96	277	34,3
3	(4)	Houthoff	74	238		36,6
4	(3)	Loyens & Loeff	72	88	259	27,8
5	(6)	Allen & Overy	67	59	164	40,9
6	(5)	Stibbe	67	179		36,9
7	(7)	AKD	57	200		30,5
8	(9)	HVG Law	47	34	121	38,8
9	(11)	Clifford Chance	43	31	137	31,4
10	(8)	Van Doorne	38	39	138	27,5
11	(13)	DLA Piper	36	31	106	34,0
12	(10)	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	34	34	139	24,5
13	(15)	Kennedy Van der Laan	31	22	103	30,1
14	(12)	CMS	30	31	115	26,1
15	(14)	Dirkzwager	29	28	98	29,6
16	(16)	Lexence	21	79		34,2
17	(17)	Baker McKenzie	22	20	72	30,6
18	(21)	Bird & Bird	20	16	71	28,2
	(22)	Nysingh	16	86		23,3
20	(25)	Holla	15	47		40,4
21	(19)	Boels Zanders	18	19	71	25,4
	(35)	Dentons Boekel	18	9	65	27,7
23	(20)	Freshfields Bruckhaus Deringer	17	18	56	30,4
	(32)	Van Diepen Van der Kroef	17	11	72	23,6
25	(26)	Kneppelhout & Korthals	16	14	46	34,8
	(31)	Simmons & Simmons	16	11	67	23,9
27	(18)	BarentsKrans	14	19	59	23,7
	(46)	Ploum	14	7	52	26,9
29	(24)	Hogan Lovells	13	15	48	27,1
	(38)	KienhuisHoving	13	9	43	30,2
31	(23)	Van Benthem & Keulen	12	16	72	16,7
	(29)	Damsté	11	38		31,6
33	(27)	Linklaters	11	13	42	26,2
34	(33)	De Haan	10	59		16,9
	(39)	Trip	9	52		19,2
	(49)	Hekkelman	10	6	40	25,0
37	(34)	SRK Rechtsbijstand	9	10	72	12,5
	(36)	DVDW	9	44		20,5
	(47)	Van Iersel Luchtman	9	7	38	23,7
40	(41)	Wijn & Stael	8	9	38	21,1
	(43)	Norton Rose Fulbright	8	8	42	19,0
	(44)	BANNING	8	7	45	17,8
	(51)	Taylor Wessing	8	6	46	17,4
44	(42)	Cleerdin & Hamer Advocaten	7	8	46	15,2
45	(54)	Ten Holter Noordam	6	5	37	16,2
	(-)	Florent	6	nb	35	17,1
47	(-)	LXA	nb	33		15,2
48	(30)	Jones Day	2	11	36	5,6
49	(50)	Stek	1	6	37	2,7
	(58)	Rutgers & Posch	1	0	40	2,5

Bruto salarissen

De Brauw Blackstone Westbroek, Linklaters, Hogan Lovells en Stek zijn de best betalende advocatenkantoren als het gaat om de bruto salarissen van eerste-, vierde- en zevendejaars advocaten.

Het gaat dan om het **maandsalaris exclusief vakantiegeld en eventuele bonussen**. Verder verdient aantekening dat niet alle kantoren aan dit gedeelte van het onderzoek hebben meegedaan. De **Brauw Blackstone Westbroek** betaalt aan eerstejaars en vierdejaars advocaten het meest. Eerstejaars krijgen bij het

kantoor 4.154 euro bruto, vierdejaars krijgen 6.430 euro bruto en zevendejaars 8.877 euro bruto. In die laatste categorie betaalt

Linklaters iets meer: 9.047 euro. Vorig jaar voerde Linklaters alle lijstjes aan met respectievelijk 4.090, 6.173 en 8.565 euro, al deed De Brauw vorig jaar niet

mee aan dit onderdeel van het onderzoek. Bij de zevendejaars verdringt Stek Hogan Lovells van de derde plaats: het kantoor betaalt deze categorie advocaten 8.033 euro bruto per maand.

Meer **regionaal** opererende kantoren betalen doorgaans wat minder dan de **landelijk en inter-**

Overzicht Eerstejaars salarissen 2019

2019	2018	Advocatenkantoor	Bruto salaris in €	
1	(-)	▲	Brauw Blackstone Westbroek	4.154
2	(1)	▼	Linklaters	4.128
3	(-)	▲	Hogan Lovells	3.697
4	(9)	▲	DLA Piper	3.687
5	(-)	▲	Simmons & Simmons	3.675
6	(6)	■	Bird & Bird	3.500
7	(-)	▲	Van Doorne	3.450
8	(4)	▼	Stek	3.443
9	(5)	▼	CMS	3.352
10	(13)	▲	Lexence	3.296
11	(8)	▼	Dentons Boekel	3.280
12	(11)	▼	Dirkzwager	3.226
13	(12)	▼	Ploum	3.140
14	(-)	▲	Taylor Wessing	3.121
15	(14)	▼	BarentsKrans	3.082
16	(16)	■	Kneppelhout & Korthals	2.998
17	(15)	▼	Hekkelman	2.997
18	(21)	▲	Wijn & Stael	2.960
19	(18)	▼	Trip	2.958
20	(-)	▲	Florent	2.948
21	(19)	▼	Kennedy Van der Laan	2.943
22	(22)	■	Van Benthem & Keulen	2.942
23	(20)	▼	Boels Zanders	2.916
24	(-)	▲	Nysingh	2.903
25	(17)	▼	HVG Law	2.900
	(-)	▲	LXA	2.900
27	(23)	▼	KienhuisHoving	2.700
28	(26)	▼	Van Iersel Luchtman	2.646
29	(28)	▼	Damsté	2.522

Overzicht Vierdejaars salarissen 2019

2019	2018	Advocatenkantoor	Bruto salaris in €	
1	(-)	▲	Brauw Blackstone Westbroek	6.230
2	(1)	▼	Linklaters	6.211
3	(-)	▲	Hogan Lovells	5.502
4	(3)	▼	Stek	5.279
5	(9)	▲	DLA Piper	5.218
6	(18)	▲	Kneppelhout & Korthals	5.174
7	(4)	▼	CMS	5.160
8	(-)	▲	Simmons & Simmons	5.000
9	(6)	▼	Dentons Boekel	4.810
10	(-)	▲	Van Doorne	4.800
11	(-)	▲	Taylor Wessing	4.773
12	(8)	▼	Bird & Bird	4.698
13	(11)	▼	BarentsKrans	4.617
14	(16)	▲	Lexence	4.591
15	(15)	■	Kennedy Van der Laan	4.568
16	(12)	▼	Ploum	4.560
	(14)	▼	Dirkzwager	4.560
18	(25)	▲	Van Benthem & Keulen	4.531
19	(-)	▲	Florent	4.526
20	(17)	▼	Hekkelman	4.512
21	(19)	▼	HVG Law	4.500
22	(12)	▼	Rutgers & Posch	4.482
23	(21)	▼	Wijn & Stael	4.300
24	(20)	▼	Van Iersel Luchtman	4.231
25	(22)	▼	Trip	4.198
26	(-)	▲	Nysingh	4.175
27	(23)	▼	Boels Zanders	4.032
28	(-)	▲	LXA	3.950
29	(29)	■	KienhuisHoving	3.850
30	(30)	■	Damsté	3.587

Het betreft het bruto maandsalaris, exclusief vakantiegeld en eventuele bonussen

nationaal opererende kantoren. Over het geheel genomen liggen de bruto salarissen bij de eerstejaars tussen 2.522 en 4.154 euro bruto per maand, bij de vierdejaars tussen 3.587 en 6.230 euro bruto per maand en bij de zevendejaars tussen 5.150 en 9.047 euro bruto per maand. De verschillen zijn aanzienlijk, met

name bij de zevendejaars: daar krijgt een advocaat aan de top bruto bijna het dubbele van een advocaat bij het minst betalende kantoor.

Overzicht Zevendejaars salarissen 2019

POSITIE		Advocatenkantoor	Bruto salaris in €
2019	2018		
1	(1)	Linklaters	9.047
2	(-)	Brauw Blackstone Westbroek	8.877
3	(2)	Stek	8.033
4	(-)	Hogan Lovells	7.553
5	(-)	Simmons & Simmons	7.375
6	(10)	DLA Piper	7.332
7	(9)	Dentons Boekel	7.141
8	(6)	Lexence	6.973
9	(16)	Kneppelhout & Korthals	6.946
10	(7)	Bird & Bird	6.832
11	(8)	CMS	6.820
12	(-)	Van Doorne	6.650
13	(11)	Kennedy Van der Laan	6.563
14	(-)	Taylor Wessing	6.344
15	(13)	Rutgers & Posch	6.328
16	(14)	Dirkzwager	6.301
17	(15)	BarentsKrans	6.262
18	(17)	HVG Law	6.100
19	(-)	Florent	5.943
20	(5)	Ploum	5.900
21	(19)	Wijn & Stael	5.800
22	(24)	Van Benthem & Keulen	5.787
23	(18)	Hekkelman	5.730
24	(20)	Damsté	5.390
25	(25)	Van Iersel Luchtman	5.324
26	(22)	Trip	5.266
27	(-)	Nysingh	5.262
28	(-)	LXA	5.150

Vorig jaar kreeg de best betaalde 7e jaars advocaat 8.565 bruto per maand, nu is dat 9.047

Leverage

Toverwoord in de advocatuur: leverage, oftewel de verhouding tussen het aantal advocaten en het aantal partners.

Op plaats 1, net als vorig jaar: Loyens & Loeff met 5,5. Het kantoor heeft 259 advocaten en veertig partners. Elke partner van **Loyens & Loeff** heeft dus 5,5 advocaat-medewerkers in zijn kielzog.

Op plaats twee, vanaf positie zeven: **Clifford Chance** met 5,2. Het kantoor heeft er een flinke slinger aan gegeven, want vorig jaar bedroeg de leverage 4,1. Elke partner heeft er het afgelopen jaar dus 1,1 advocaat-medewerker bij gekregen. Op plaats drie **Houthoff**, met eveneens een stijging van de leverage van 4,6 naar 5.

Bij **Stibbe** daalde de leverage van 4,2 naar 3,6. Bij de overige kantoren uit de Top 10 bleef de leverage min of meer gelijk.

Ook hier is de vergelijking met het jaar 2015 interessant. Koploper Houthoff had toen een leverage van 6,4. Nummer 2, Loyens & Loeff, had een leverage van 6,2. Bij het kantoor op plaats 10, CMS, stond de teller op 3,9. Nu is dat AKD met een leverage van 2,2.

Er is op het punt van de leverage sprake van een slingerbeweging, want kijken we nog weer verder terug, dan ligt de leverage op een vergelijkbaar niveau als dit jaar. In 2011 had koploper Clifford Chance een leverage van 5,4, gevolgd door Loyens & Loeff met 5,4. Toenmalig hekkensluiter CMS had een leverage van 2,8.

Top 10 Leverage 2019

POSITIE		Advocatenkantoor	LEVERAGE PERCENTAGE		AANTAL	
2019	2018		2019	2018	Adv.	Part.
1	(1)	Loyens & Loeff	5,5	5,4	259	40
2	(7)	Clifford Chance	5,2	4,1	137	22
3	(5)	Houthoff	5,0	4,6	238	40
4	(2)	De Brauw Blackstone Westbroek	4,8	5,0	290	50
5	(4)	NautaDutilh	4,8	4,7	277	48
6	(3)	Allen & Overy	4,7	4,9	164	29
7	(6)	Stibbe	3,6	4,2	179	39
8	(8)	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	3,3	3,3	139	32
9	(9)	Van Doorne	2,9	3,1	138	35
10	(10)	AKD	2,2	2,4	200	62

Nederlands notariaat 2019

Sinds jaar en dag heeft Loyens & Loeff het grootste notariaat van Nederland.

Sinds jaar en dag heeft **Loyens & Loeff** het grootste notariaat van Nederland. Het kantoor heeft in totaal 70 notarissen, kandidaat-notarissen en toegevoegd notarissen. Ten opzichte van vorig jaar is het totale aantal met twee gegroeid. **Houthoff** en **Nauta-Dutilh** volgen op plaats twee en drie met respectievelijk 48 en 42 notarissen.

Grootste 'pure' notariskantoren in de top 30 zijn **VBC** en **Het Notarieel**. Ze hebben beide 27 notarissen in dienst, waarmee ze de vijfde plaats in de Top 30 bezetten.

De omvang van de **werkgelegenheid** bij de Top 30 van notariskantoren is – gemeten naar het aantal notarissen – het afgelopen jaar **gedaald** van 693 naar 669. Tijdens en na de economische

crisis hebben veel notarissen het vak verlaten. De 'war for talent' is in het notariaat nu in volle hevigheid gaande, maar heeft zich niet vertaald in groei van de grote notariskantoren.

Wederom ter vergelijking: in 2015 bedroeg het aantal notarissen in de Top 30 van notariskantoren 778. Dat is een daling van de werkgelegenheid van 14%.

In de Top 30 zijn – vooral in het middenveld – een aantal positiewisselingen te noteren. Het Notarieel groeide met vijf (kandidaat-) notarissen. Het kantoor stijgt daarmee van positie zeven naar een gedeelde vijfde plaats. Allen & Overy kreeg er het afgelopen jaar vier (kandidaat-)notarissen bij. Hoekstra & Partners en Hermans & Schuttevaer groeiden ook met respectievelijk drie en zes (kandi-

daat-)notarissen. Onderin de lijst groeide VDB van twaalf naar zestien (kandidaat-)notarissen. Stevige daler is HVG Law. Dat kantoor zag het aantal (kandidaat-)notarissen dalen van 21 naar zeventien. Het kantoor zakt daarmee van positie tien naar negentien. Bij De Brauw Blackstone Westbroek daalde het aantal (kandidaat-)notarissen met drie. De overige kantoren zijn stabiel, of noteren een lichte stijging of daling van het aantal (kandidaat-)notarissen.

Stevige groei: Het Notarieel, Allen & Overy, Hermans & Schuttevaer, VDB

Dalers: HVG, De Brauw Blackstone Westbroek

669

De werkgelegenheid bij de Top 30 van het notariaat is het afgelopen jaar gedaald van 693 naar 669 (kandidaat-)notarissen.

5

Het Overijsselse notariskantoor Het Notarieel is in 2018 flink gegroeid, met vijf (kandidaat-)notarissen.

Top 30 Nederlandse notariskantoren 2019

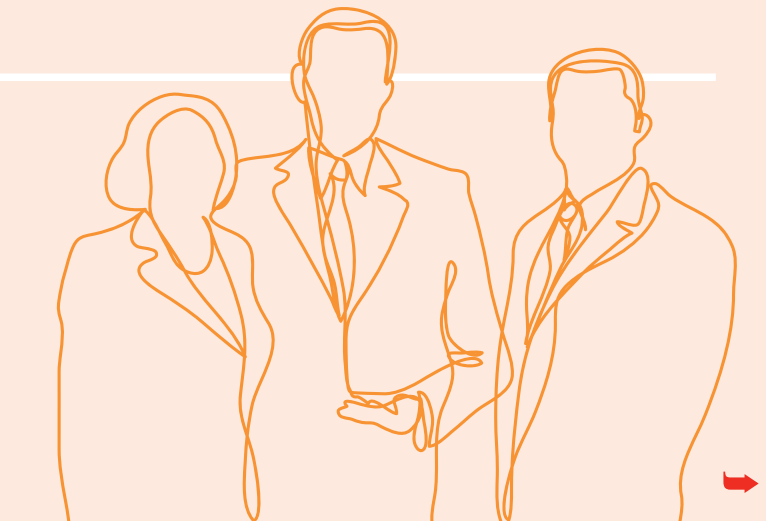
POSITIE		TOTAAL			Verdeling notarissen in 2019			
2019	2018	Aantal notarissen per kantoor	2019	2018				
1	(1)	Loyens & Loeff	70	72		9	1	60
2	(2)	Houthoff	48	48		6	2	40
3	(3)	NautaDutilh	42	42		8	1	33
4	(4)	De Brauw Blackstone Westbroek	33	36		4	0	29
5	(5)	VBC	27	26		4	2	21
	(7)	Het Notarieel	27	22		6	5	16
7	(6)	Van Doorne	23	24		5	3	15
8	(7)	Actus	22	22		7	3	12
	(14)	Allen & Overy	22	18		3	0	19
10	(7)	Daamen de Kort van Tuijl	21	22		8	2	11
	(11)	Baker McKenzie	21	20		2	1	18
	(14)	Hoekstra & Partners	21	18		6	2	13
	(23)	Hermans & Schuttevaer	21	15		7	2	12
14	(14)	Hekkelman	20	18		7	1	12
15	(12)	Dirkzwager	19	19		7	1	11
	(12)	Trip	19	19		5	0	14
17	(17)	Stibbe	18	17		2	1	15
	(21)	Westland Partners	18	16		6	1	11
19	(10)	HVG Law	17	21		2	1	14
	(23)	Olenz Notarissen	17	15		3	1	13
	(23)	Van Putten Van Apeldoorn	17	15		6	1	10
	(23)	CMS	17	15		5	1	11
23	(17)	Abma Schreurs	16	17		5	0	11
	(17)	Buren	16	17		3	0	13
	(17)	AKD	16	17		4	2	10
	(21)	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	16	16		3	1	12
	(28)	VDB	16	12		3	1	12
28	(-)	Hartman LMH	15	-		3	0	12
29	(28)	DLA Piper	14	12		3	1	10
	(-)	Batenburg	14	-		4	0	10

■ Aantal notarissen in 2019 ■ Aantal toegevoegde notarissen in 2019 ■ Aantal kandidaat notarissen in 2019

70

Loyens & Loeff blijft de dienstverlener met het grootste notariaat: in totaal zijn er 70 (kandidaat-)notarissen werkzaam.

Cumulatief 2019

In de cumulatieve tabel – advocaten en notarissen opgeteld – heeft Loyens & Loeff met 329 advocaten en notarissen de koppositie van De Brauw Blackstone Westbroek (323) overgenomen.

Vorig jaar voerde De Brauw Blackstone Westbroek deze lijst aan. **NautaDutilh** en **Houthoff** volgen op plaats drie en vier. Hoewel de cumulatieve tabel over het algemeen redelijk stabiel is,

is er dit jaar een aantal redelijk stevige **positiewisselingen** te noteren: Dentons Boekel, Bird & Bird, Hekkelman en Ploum noteren stijgingen van drie posities of meer. De Haan en Fresh-

fields Buckhaus Deringer geven beide vijf plaatsen prijs op de cumulatieve ranglijst.

Top 30 Advocaten en notarissen cumulatief 2019

POSITIE		TOTAAL	TOTAAL		Verdeling advocaten en notarissen in 2019	
2019	2018	Aantal notarissen per kantoor	2019	2018	Advocaten	Notarissen
1	(2)	Loyens & Loeff	329	321	259	70
2	(1)	De Brauw Blackstone Westbroek	323	336	290	33
3	(3)	NautaDutilh	319	317	277	42
4	(4)	Houthoff	286	272	238	48
5	(6)	AKD	216	198	200	16
6	(5)	Stibbe	197	219	179	18
7	(7)	Allen & Overy	186	188	164	22
8	(8)	Van Doorne	161	170	138	23
9	(9)	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn	155	162	139	16
10	(10)	Clifford Chance	145	131	137	8
11	(12)	HVG Law	138	129	121	17
12	(11)	CMS	132	130	115	17
13	(14)	DLA Piper	120	109	106	14
14	(13)	Dirkzwager	117	116	98	19
15	(16)	Nysingh	97	95	86	11
16	(15)	Baker McKenzie	93	98	72	21
17	(17)	Lexence	89	81	79	10
18	(19)	Van Benthem & Keulen	78	73	72	6
19	(23)	Dentons Boekel	76	69	65	11
20	(25)	Bird & Bird	74	59	71	3
21	(23)	Simmons & Simmons	72	69	67	5
22	(22)	Trip	71	70	52	19
23	(18)	De Haan	68	80	59	9
	(21)	BarentsKrans	68	71	59	9
25	(20)	Freshfields Bruckhaus Deringer	63	72	56	7
26	(29)	Hekkelman	60	50	40	20
27	(32)	Ploum	59	45	52	7
28	(28)	Taylor Wessing	55	53	46	9
29	(26)	Hogan Lovells	53	54	48	5
	(26)	KienhuisHoving	53	54	43	10

■ Aantal advocaten in 2019 ■ Aantal (kandidaat) notarissen in 2019